

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΤΜΗΜΑ ΙV

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, στις 24 Απριλίου 2018, με την ακόλουθη σύνθεση: Αγγελική Μαυρουδή, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Τμήματος, Δέσποινα Καββαδία – Κωνσταντάρα και Αγγελική Πανουτσακοπούλου (εισηγήτρια), Σύμβουλοι, Αντιγόνη Στίνη και Ευαγγελία Πασπάτη, Πάρεδροι με συμβουλευτική ψήφο.

Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας: Παραστάθηκε ο Αντεπίτροπος της Επικρατείας Ιωάννης Κάρκαλης, ως νόμιμος αναπληρωτής της Γενικής Επιτρόπου, η οποία είχε κώλυμα.

Γραμματέας: Ολυμπία Κωνσταντακοπούλου, υπάλληλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Για να δικάσει την από 5.7.2017 (Α.Β.Δ. .../7.7.2017) έφεση του ... του ..., κατοίκου ... (οδός ...), ο οποίος παραστάθηκε μετά του πληρεξουσίου του δικηγόρου Ιορδάνη Προυσανίδη (Α.Μ./Δ.Σ.Α. 4947),

κατά του Ελληνικού Δημοσίου, νομίμως εκπροσωπούμενου από τον Υπουργό Οικονομικών, ο οποίος παραστάθηκε διά του Παρέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Κωνσταντίνου Παπαγεωργίου και

Απόφαση 0718/2020

κατά της .../26.4.2017 πράξης του Επιτρόπου της 9^{ης} Υπηρεσίας Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με την οποία καταλογίστηκε σε βάρος του εκκαλούντος και υπέρ του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. (ήδη Ε.Φ.Κ.Α.) το ποσό των 9.620,29 ευρώ, πλέον προσαυξήσεων και τόκων ποσού 8.366,76 ευρώ, ήτοι το συνολικό ποσό των 17.987,05 ευρώ.

Το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης» (Ε.Φ.Κ.Α.), που εδρεύει στην Αθήνα (οδός Αγίου Κωνσταντίνου 8), νομίμως εκπροσωπούμενο, παραστάθηκε, ως διάδοχος του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων – Ενιαίου Ταμείου Ασφάλισης Μισθωτών (Ι.Κ.Α. – Ε.Τ.Α.Μ.), υπέρ του οποίου καταλογίστηκε ο εκκαλών, διά δηλώσεως, κατά το άρθρο 133 παρ. 2 του Κ.Δ.Δ., του πληρεξουσίου του δικηγόρου Επαμεινώνδα Ατσαβέ (Α.Μ./Δ.Σ.Α. 24718).

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε, το Δικαστήριο άκουσε:

Τον πληρεξούσιο δικηγόρο του εκκαλούντος, ο οποίος ζήτησε την παραδοχή της έφεσης.

Τον εκπρόσωπο του Ελληνικού Δημοσίου, ο οποίος ζήτησε την απόρριψη της έφεσης.

Τον Αντεπίτροπο της Επικρατείας, ο οποίος πρότεινε την απόρριψη της έφεσης.

**Μετά τη δημόσια συνεδρίαση, το Δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη.
Αφού μελέτησε τη δικογραφία
Σκέφθηκε κατά το νόμο και
Αποφάσισε τα ακόλουθα:**

Απόφαση 0718/2020

I. Με την υπό κρίση έφεση, για την οποία έχει καταβληθεί το προσήκον παράβολο (βλ. το σειράς Θ΄ .../26.4.2018 διπλότυπο είσπραξης τύπου Α΄ της Δ.Ο.Υ. ...), όπως οι λόγοι της αναπτύσσονται με το από 26.4.2018 νομίμως κατατεθέν υπόμνημα, ζητείται η ακύρωση της .../26.4.2017 πράξης του Επιτρόπου της 9^{ης} Υπηρεσίας Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με την οποία καταλογίστηκε σε βάρος του εκκαλούντος, υπό την ιδιότητα του ταμιά του υποκαταστήματος ... του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. (ήδη Ε.Φ.Κ.Α.) και υπέρ του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ., το ποσό των 9.620,29 ευρώ, πλέον προσαυξήσεων και τόκων ποσού 8.366,76 ευρώ, ήτοι το συνολικό ποσό των 17.987,05 ευρώ. Η έφεση αυτή έχει ασκηθεί εμπροθέσμως και εν γένει παραδεκτώς και πρέπει να εξεταστεί, περαιτέρω, ως προς τη βασιμότητα των λόγων της.

II. Με το άρθρο μόνο του π.δ. 437/1977 (Α΄ 134), οι ασφαλιστικοί οργανισμοί, όπως το Ι.Κ.Α. – Ε.Τ.Α.Μ. [άρθρα 11 του α.ν. 1846/1951 (Α΄ 179) και 5 του ν. 3029/2002 (Α΄ 160) και άρθρο μόνο του π.δ. 305/1985 (Α΄ 113), όπως αντικ. με το π.δ. 192/1986 (Α΄ 78)], εξαιρέθηκαν από την εφαρμογή των διατάξεων του ν.δ. 496/1974 «Περί Λογιστικού των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου» (Α΄ 204). Ενόψει δε της εξαίρεσης αυτής, κατά πάγια νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εφαρμόζονται επί του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. αναλογικά οι διατάξεις των άρθρων 54 και 56 του ν. 2362/1995 «Περί Δημοσίου Λογιστικού, ελέγχου των δαπανών του Κράτους και άλλες διατάξεις» (Α΄ 247) (βλ. Ε.Σ. αποφ. Ολ. 1776/2018, 750/2002, IV Τμ. 2502/2013, 3397, 2694/2011). Ειδικότερα, ο τελευταίος νόμος, όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο δημιουργίας του ελλείμματος (πρβλ Ε.Σ. VII Τμ. 1677/2012), ορίζει στο άρθρο 54 παρ. 1 ότι

Απόφαση 0718/2020

«Δημόσιος υπόλογος είναι όποιος διαχειρίζεται, έστω και χωρίς νόμιμη εξουσιοδότηση, χρήματα, αξίες ή υλικό που ανήκουν στο Δημόσιο ή σε Ν.Π.Δ.Δ., καθώς και οποιοσδήποτε άλλος θεωρείται από το νόμο δημόσιος υπόλογος» και στο άρθρο 56 παρ. 10 ότι «Οι υπόλογοι είναι υπεύθυνοι για την ασφάλεια των δημόσιων χρημάτων, ενσήμων, αξιών και υλικού γενικά που κρατούν στη διαχείρισή τους, οφείλουν να τηρούν τους οικείους κανονισμούς ασφαλείας κατά την αποστολή και παραλαβή αυτών και ευθύνονται για κάθε ζημία που υφίσταται το Δημόσιο από τη μη τήρηση των ανωτέρω κανονισμών». Περαιτέρω, το άρθρο 43 παρ. 1 του ομοίως κατά τον κρίσιμο χρόνο ισχύοντος Οργανισμού του Ελεγκτικού Συνεδρίου (π.δ. 774/1980, Α'189) (βλ. ήδη άρθρο 63 παρ. 1 του «Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο», που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 4129/2013, Α' 52) ορίζει ότι «Το Ελεγκτικόν Συνέδριον αποφαινείται περί της απαλλαγής από της ευθύνης των ενώπιόν του λογοδοτούντων υπολόγων δια πάσαν απώλειαν, έλλειψιν ή φθοράν χρημάτων ή υλικού ή δικαιολογητικών και παραστατικών πληρωμής πάσης φύσεως, επί τη αιτήσει του υπολόγου ή και αυτεπαγγέλτως, δια πράξεώς του, είτε κατά τον έλεγχον των ετησίων λογαριασμών και δια της επί τούτων εκδιδομένης πράξεως, είτε και πρότερον δι' ιδιαίτερας πράξεως. Ο αιτούμενος την απαλλαγήν υπόλογος υποχρεούται ν' αποδείξη την επελθούσαν απώλειαν, έλλειψιν, φθοράν κ.λπ. προς δε ότι δεν βαρύνει αυτόν υπαιτιότης, εφ' όσον συμμορφωθή πλήρως προς τα κεκανονισμένα και επιδείξη την εν τοις ιδίοις επιμέλειαν». Από τις προεκτιθέμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες σε συνδυασμό με αυτές των άρθρων 15, 17, 22, 25, 27 και 33 του προαναφερόμενου Οργανισμού του Ελεγκτικού

Απόφαση 0718/2020

Συνεδρίου (βλ. ήδη άρθρα 1 παρ. 1 β', 28, 38, 44, 46, 50 παρ. 1 και 53 παρ. 1 του «Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο») συνάγεται ότι δημόσιοι υπόλογοι είναι οι εντεταλμένοι την είσπραξη εσόδων ή την πληρωμή εξόδων του Δημοσίου ή των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, καθώς και όσοι, με οποιονδήποτε τρόπο, έστω και χωρίς νόμιμη εξουσιοδότηση, διαχειρίζονται χρήματα, αξίες ή υλικό που ανήκει στο Δημόσιο ή σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (εν τοις πράγμασι ή de facto υπόλογοι), επίσης δε και κάθε άλλο πρόσωπο που, εξαιτίας της φύσης των υπηρεσιακών του καθηκόντων, θεωρείται από ειδική διάταξη νόμου ως δημόσιος υπόλογος ή υπόλογος νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου. Στην έννοια της διαχείρισης, η οποία προσδίδει την ιδιότητα του δημοσίου υπολόγου, εμπίπτει όχι μόνο η χρήση των κατεχομένων από τους ανωτέρω χρημάτων, αξιών και υλικού σύμφωνα με τον νόμο και τον προορισμό τους, αλλά και η φύλαξη και η απόδοση αυτών (βλ. Ε.Σ. αποφ. IV Τμ. 1577/2018, 867, 589/2016, 1180/2013, 2694/2011). Ο δε υπόλογος είναι υπεύθυνος για τη λήψη όλων των ενδεικνυόμενων από τις περιστάσεις και πάντως δυνατών να ληφθούν μέτρων για την ασφάλεια του αντικειμένου της διαχείρισής του, ευθυνόμενος για κάθε πταίσμα, μέχρι και του βαθμού της ελαφράς (συγκεκριμένης) αμέλειας, σε περίπτωση απώλειας αυτού. Ειδικότερα, ελαφρά αμέλεια υπάρχει όταν δεν καταβάλλεται η απαιτούμενη, από τις περιστάσεις ή η αποκτώμενη από τη συνήθη εκτέλεση των υπηρεσιακών καθηκόντων, επιμέλεια του μέσου συνετού και ευσυνείδητου ικανού προς δικαιοπραξία φυσικού προσώπου, κινουμένου μέσα στον συγκεκριμένο κύκλο της επαγγελματικής και κοινωνικής δραστηριότητας. Βαριά αμέλεια υπάρχει

Απόφαση 0718/2020

όταν δεν καταβάλλεται όχι μόνο η απαιτούμενη στις συναλλαγές (αντικειμενικά και αφηρημένα) επιμέλεια του μέσου συνετού και ευσυνείδητου ανθρώπου αλλά ούτε η στοιχειώδης επιμέλεια του κοινού και συνηθισμένου ικανού προς δικαιοπραξία φυσικού προσώπου, την οποία αξιώνει ο νόμος από όλους τους ανθρώπους, όταν κινούνται μέσα στον κύκλο της επαγγελματικής και κοινωνικής τους δραστηριότητας, με αποτέλεσμα η αμελής συμπεριφορά να εμφανίζεται ως σοβαρή και ασυνήθιστη και να εκδηλώνεται ως ιδιαίτερα μεγάλη εκτροπή από τους κανόνες της καταβαλλόμενης από τον κοινό και συνήθη άνθρωπο κατά τις συναλλαγές επιμέλειας (Ολ. Ε.Σ. 506/2011, 1805/2007, 765/1998, 1051/1995).

Στη δε περίπτωση απώλειας χρημάτων, η οποία επήλθε ως συνέπεια εξωγενών παραγόντων με ίδια υλική υπόσταση, όπως συμβαίνει σε περίπτωση απώλειας λόγω κλοπής ή ληστείας, ο υπόλογος, του οποίου η υπαιτιότητα για την απώλεια, κατά το κρατούν σύστημα της νόθου αντικειμενικής ευθύνης, τεκμαίρεται, για την απαλλαγή του από την ευθύνη πρέπει να επικαλεστεί και αποδείξει ότι δεν τον βαρύνει υπαιτιότητα για την απώλεια και ειδικότερα αφ' ενός ότι συμμορφώθηκε πλήρως προς τους τυχόν υπάρχοντες ειδικούς κανονισμούς ασφαλούς φύλαξης των χρημάτων, αφ' ετέρου ότι επέδειξε ως προς τη φύλαξη των χρημάτων την εν τοις ιδίοις επιμέλεια, την επιμέλεια δηλαδή που συνήθως επιδεικνύει και για τις δικές του υποθέσεις (ευθύνη για συγκεκριμένη ελαφρά αμέλεια, βλ. και άρθρο 333 ΑΚ). Το κριτήριο, όμως, της συγκεκριμένης ελαφράς αμέλειας έχει εφαρμογή μόνο όταν ο υπόλογος είναι αμελέστερος από τον μέσο συνετό άνθρωπο του κύκλου του και επομένως, αν ο υπόλογος δεν επικαλεστεί και αποδείξει το γεγονός αυτό, ευθύνεται με μέτρο την αφηρημένη ελαφρά

Απόφαση 0718/2020

αμέλεια (άρθρο 330 ΑΚ). Επομένως εάν ο υπόλογος δεν επέδειξε, ως προς τη φύλαξη των απολεσθέντων χρημάτων, την επιμέλεια του κινούμενου εντός του οικείου κύκλου επαγγελματικής δραστηριότητας μέσου συνετού ανθρώπου, λαμβάνοντας όλα τα πρόσφορα και εφικτά, κατά τις περιστάσεις, μέτρα για την αποτροπή της απώλειας, δεν απαλλάσσεται από την ευθύνη για την αποκατάσταση του προκληθέντος, λόγω αυτής, ελλείμματος (βλ. Ελ.Συν. Ολομ. 1776/2018, 2591/2016, 2/2014, IV Τμ. 6496/2015, 2502, 2234/2013 κ.άλ.). Στην περίπτωση δε που η υπαιτιότητα του υπολόγου εξικνείται μέχρι του βαθμού της βαριάς αμελείας ή του δόλου, καταλογίζονται σε βάρος του, πέραν του ποσού του ελλείμματος και οι εκάστοτε οριζόμενες από τις διατάξεις του άρθρου 6 του Κώδικα Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων (ν.δ. 356/1974, Α' 90) προσαυξήσεις και ήδη τόκοι. Περαιτέρω, για τον καταλογισμό του υπολόγου πρέπει να υφίσταται αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ των υπαιτίων παραλείψεων αυτού να λάβει τα απαραίτητα μέτρα αποτροπής της απώλειας του αντικειμένου της διαχείρισής του και του επελθόντος, από την αιτία αυτή, ζημιογόνου αποτελέσματος, ήτοι της δημιουργίας του ελλείμματος. Υπάρχει δε αιτιώδης σύνδεσμος όταν η αιτία που προκάλεσε το έλλειμμα τείνει, κατά την κοινή πείρα και λογική, να οδηγήσει σε αυτό κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων (πρόσφορη αιτιότητα, Ε.Σ. Ολ. 2591/2016, 2/2014, IV Τμ. 2502/2013). Αντίθετα, ο αιτιώδης αυτός σύνδεσμος διακόπτεται όταν μεταξύ των παραλείψεων του υπολόγου και του ανακύψαντος ελλείμματος μεσολάβησαν γεγονότα εξωτερικά, οφειλόμενα σε πράξεις τρίτων προσώπων, έκτακτα και άσχετα με τις παραλείψεις του, που είναι απρόβλεπτα και αναπόφευκτα και

Απόφαση 0718/2020

μπορούν αυτοτελώς να επιφέρουν το ζημιογόνο αποτέλεσμα (βλ. Ε.Σ. αποφ. Ολ. 1249/1999, 1501/1996, IV Τμ. 1577/2018, 1180/2013, πρβλ. αποφ. IV Τμ. 3397/2011, I Τμ. 862/2007).

III. Στην υπό κρίση υπόθεση, από το σύνολο ανεξαιρέτως όλων των στοιχείων του φακέλου και ιδίως από το .../29.12.2011 πόρισμα της Ένορκης Διοικητικής Εξέτασης (Ε.Δ.Ε.), που διενεργήθηκε σε εκτέλεση της .../.../.../24.3.2009 εντολής του Διοικητή του Ι.Κ.Α. – Ε.Τ.Α.Μ. από την Προϊσταμένη του Οικονομικού – Διοικητικού Τμήματος του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. ..., ..., τις ληφθείσες στο πλαίσιο της Ε.Δ.Ε. μαρτυρικές καταθέσεις και την .../2014 πράξη του Β΄ Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εκτιμώμενα το καθένα χωριστά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, προκύπτουν τα ακόλουθα:

A. Ο εκκαλών, πρώην υπάλληλος του Ι.Κ.Α. – Ε.Τ.Α.Μ., κατά τον κρίσιμο χρόνο υπηρετούσε στο υποκατάστημα ... ως ταμίας. Στις 25.1.2009, ημέρα Κυριακή, περί ώρα 0:15, η υποταμίας του εν λόγω υποκαταστήματος ... δέχθηκε στο κινητό της τηλέφωνο κλήση με την ένδειξη «συναγερμός Ι.Κ.Α.», λόγω ενεργοποίησης του συστήματος συναγερμού του υποκαταστήματος, το οποίο ήταν συνδεδεμένο με το κινητό της τηλέφωνο. Η ανωτέρω υπάλληλος ειδοποίησε αμέσως το αστυνομικό τμήμα ... και στη συνέχεια τη διευθύντρια του υποκαταστήματος ..., καθώς και τον εκκαλούντα, ο οποίος όμως δεν απάντησε στην κλήση αυτή. Μετά την ειδοποίηση των προϊσταμένων της, η ως άνω υποταμίας, μετέβη, κατ' εντολή της διευθύντριας, με φιλικό της πρόσωπο, στο υποκατάστημα ... και από τον παράδρομο απέναντι από την είσοδο αυτού διαπίστωσε ότι είχε παραβιαστεί το κουτί «ΠΥΛΑΡ», που βρισκόταν στον

Απόφαση 0718/2020

προαύλιο χώρο και στο οποίο ήταν τοποθετημένα τα καλώδια του Ο.Τ.Ε., ενώ δεν υπήρχαν ενδείξεις διάρρηξης της εισόδου. Η εν λόγω υπάλληλος ειδοποίησε εκ νέου το αστυνομικό τμήμα της περιοχής, απ' όπου πήρε τη διαβεβαίωση ότι αστυνομική δύναμη επρόκειτο να μεταβεί άμεσα στο υποκατάστημα, ωστόσο, αφού περίμενε εκεί επί μισή περίπου ώρα χωρίς αποτέλεσμα, αποχώρησε. Εν τω μεταξύ, ο εκκαλών είδε την αντίστοιχη κλήση στο κινητό του τηλέφωνο στις 5.00 π.μ. και αφού πήγε στην οικία του για να πάρει τα κλειδιά του υποκαταστήματος, μετέβη με δύο φιλικά του πρόσωπα στο υποκατάστημα, όπου διαπίστωσε τη διάρρηξη. Ειδοποίησε αμέσως το αστυνομικό τμήμα και τη διευθύντρια, ενώ μετά την έλευση της αστυνομίας οι ανωτέρω μπήκαν στο εσωτερικό του κτιρίου, όπου διαπίστωσαν ότι άγνωστοι δράστες είχαν αφαιρέσει τα μεταλλικά κιγκλιδώματα από το παράθυρο στο ισόγειο του κτιρίου που οδηγεί στον χώρο του ταμείου, είχαν εισέλθει στο εσωτερικό και είχαν παραβιάσει το χρηματοκιβώτιο, ανοίγοντας με τροχό, τρύπα στην πίσω πλευρά του. Επιπροσθέτως, είχαν αφαιρέσει ένα κομμάτι της ψευδοροφής, από το σημείο που βρισκόταν άνωθεν και έμπροσθεν του χρηματοκιβωτίου μέχρι και τον χώρο δοσοληψιών (γκισέ) του ταμείου. Από την έρευνα που διενεργήθηκε διαπιστώθηκε ότι οι δράστες είχαν αφαιρέσει από το χρηματοκιβώτιο το χρηματικό ποσό των 2.436,39 ευρώ (σύμφωνα με το .../26.1.2009 πρακτικό καταμέτρησης και το φωτοαντίγραφο του βιβλίου κατά το κλείσιμο του ταμείου την Παρασκευή 23.1.2009), ενώ από την ψευδοροφή είχαν αφαιρέσει φακέλους που είχαν τοποθετηθεί εκεί από τον εκκαλούντα, με εντάλματα και μετρητά, συνολικού ποσού 9.620,29 ευρώ, τα οποία προορίζονταν για πληρωμές προς

Απόφαση 0718/2020

τρίτους. Ειδικότερα, οι φακέλοι που είχαν τοποθετηθεί στην ψευδοροφή περιείχαν χρήματα που προορίζονταν για την εξόφληση χρηματικών ενταλμάτων που είχαν επιστρέψει θεωρημένα από τον αρμόδιο Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου κατά τις ημερομηνίες 27.10.2008, 12.11.2008, 1.12.2008, 30.12.2008, καθώς και εντάλματα που βρίσκονταν στο χώρο του Ταμείου από τις 16.1.2009, τοποθετήθηκαν δε, στο σημείο αυτό, επειδή ο εκκαλών το θεώρησε ασφαλέστερο, καθώς στις 30.6.2008 είχε σημειωθεί στο υποκατάστημα και άλλο περιστατικό διάρρηξης. Οι εν λόγω φακέλοι περιείχαν: α) ποσό 5.355,00 ευρώ, για την πληρωμή λογαριασμών του Ο.Τ.Ε., β) ποσό 456,45 ευρώ, για την πληρωμή του ιδιώτη ... για την εκ μέρους του προμήθεια συστημάτων ασφαλείας και γ) ποσό 3.808,84 ευρώ, για την καταβολή υπερωριών σε τρεις ιατρούς του υποκαταστήματος και του παραρτήματος Άνδρου. Ως εκ τούτου, το συνολικώς αφαιρεθέν ποσό ανήλθε στα 12.056,68 ευρώ (2.436,39 ευρώ από το χρηματοκιβώτιο + 9.620,29 ευρώ από τους φακέλους που είχαν τοποθετηθεί στην ψευδοροφή). Σύμφωνα δε με το πόρισμα της διενεργηθείσας Ε.Δ.Ε., η αφαίρεση τμήματος της ψευδοροφής πιθανώς οφειλόταν στο γεγονός ότι κοντά στο χρηματοκιβώτιο κρεμόταν από την οροφή ένα καλώδιο, που είχε αφήσει η τεχνική υπηρεσία σε αναμονή, προκειμένου να τοποθετηθεί ραντάρ (ανίχνευσης χώρου), το οποίο οι διαρρήκτες τράβηξαν, με συνέπεια την αποψίλωση της ψευδοροφής και την αποκάλυψη των φακέλων.

B. Το ως άνω υποκατάστημα βρισκόταν στο 26^ο χιλιόμετρο της λεωφόρου ..., εκτός κατοικημένης περιοχής και σε ερημικό σημείο, περιβαλλόμενο από αγρούς, πλην της κυρίας εισόδου του, που βρισκόταν επί της

Απόφαση 0718/2020

ανωτέρω λεωφόρου, ενώ κατά τον κρίσιμο χρόνο δεν φυλασσόταν. Περαιτέρω, το ταμείο του υποκαταστήματος βρισκόταν στην πίσω αριστερή πλευρά του ισογείου του κτιρίου μαζί με τις διοικητικές υπηρεσίες. Στην αίθουσα του ταμείου υπήρχε, στο βάθος, παράθυρο που έφερε σιδερένιο κιγκλίδωμα, με πρόσοψη προς καλλιεργούμενες εκτάσεις (αγρούς), χωρίς να υπάρχει γειτνίαση, έστω και σε μικρή απόσταση, με άλλα οικήματα. Δίπλα στο παράθυρο είχε τοποθετηθεί το χρηματοκιβώτιο, το οποίο απείχε περίπου τρία μέτρα από τον χώρο δοσοληψιών (γκισέ) του ταμείου. Λόγω της ερημικής τοποθεσίας του εν λόγω υποκαταστήματος, αλλά και των ελλιπών μέτρων φύλαξης του, πριν από το επίμαχο περιστατικό, στις 30.6.2008, είχε σημειωθεί και έτερο περιστατικό διάρρηξης του, ενώ δύο ακόμη περιστατικά απόπειρας διάρρηξης σημειώθηκαν στη συνέχεια, ήτοι στις 29.1.2009 και στις 28.2.2009. Για την ασφάλεια του κτιρίου κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα, είχε τοποθετηθεί συναγερμός, ο οποίος όμως απενεργοποιήθηκε από τους διαρρήκτες, με αποκοπή των καλωδίων του «ΠΥΛΑΡ», το οποίο βρισκόταν στον προαύλιο χώρο, ενώ είχε αφαιρεθεί και η σειρήνα, η οποία δεν βρέθηκε στον εσωτερικό ή εξωτερικό χώρο του κτιρίου. Επιπροσθέτως, στον υπάρχοντα συναγερμό είχε τοποθετηθεί, ως περιφερειακό σύστημα, αυτόματος τηλεφωνητής κινητής τηλεφωνίας (μέσω του οποίου έγιναν οι κλήσεις στα κινητά τηλέφωνα του εκκαλούντος και της υποταμίας) για την άμεση ειδοποίησή τους σε περίπτωση εισόδου στο κτίριο αγνώστων προσώπων, το δε κόστος σύνδεσης του συναγερμού με τα κινητά τηλέφωνα των ανωτέρω υπαλλήλων βάρυνε τους ίδιους, καθώς και τη διευθύντρια. Το υποκατάστημα διαθέτει επίσης κλητήρα, επιφορτισμένο, ελλείψει χρηματαποστολής, με το

Απόφαση 0718/2020

καθήκον της μεταφοράς χρημάτων προς τις Τράπεζες, την τελευταία δε εργάσιμη ημέρα πριν από την κλοπή (Παρασκευή, 23.1.2009), ο κλητήρας ... μαζί με την υπάλληλο ... μετέφεραν επιταγές και χρήματα στην ... Τράπεζα. Τέλος, όπως προκύπτει από το πόρισμα της διενεργηθείσας Ε.Δ.Ε., από το Σάββατο 17.1.2009 έως και την Παρασκευή 23.1.2009, στο υποκατάστημα διενεργείτο σεμινάριο, που παρακολουθούσε και ο εκκαλών, για την ένταξη του συστήματος μηχανοργάνωσης αυτού στη Β΄ Φάση Οικονομικού του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος.

Γ. Με την .../13.5.2008 απόφαση της διευθύντριας του υποκαταστήματος καθορίστηκε το ποσό που έπρεπε να παραμένει στο ταμείο στο τέλος κάθε ημερήσιας συναλλαγής στο ύψος των 6.000 ευρώ, εκ των οποίων 1.000 ευρώ σε κέρματα. Για τον προσδιορισμό του ποσού αυτού ελήφθησαν υπόψη οι ανάγκες της υπηρεσίας και το Γ32/217/21.6.2006 έγγραφο του Διοικητή του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, σύμφωνα με το οποίο «με αφορμή τα ερωτήματα πολλών Υπ/των σχετικά με το ποσό των χρημάτων που πρέπει να παρακρατούν οι ταμίες στα χρηματοκιβώτιά τους προκειμένου να λειτουργήσει η Μονάδα κατά τις πρώτες πρωινές ώρες της επομένης, μέχρι δηλαδή να μεταφερθούν χρήματα από τις Τράπεζες (...) οι Δ/ντές των Υπ/των θα πρέπει στηριζόμενοι στα στατιστικά στοιχεία των προηγούμενων μηνών, να εκδώσουν αποφάσεις με τις οποίες θα καθορίζουν το ποσό που θα παραμένει στο ταμείο του Υπ/τος ανάλογα με τις ανάγκες (...)».

Δ. Με το .../.../17.5.2012 έγγραφο του Διοικητή του Ι.Κ.Α. – Ε.Τ.Α.Μ. παραπέμφθηκε στο Α΄ Υπηρεσιακό Συμβούλιο Υπαλλήλων του Ι.Κ.Α. – Ε.Τ.Α.Μ. η διερεύνηση της τυχόν ύπαρξης πειθαρχικής ευθύνης του

Απόφαση 0718/2020

εκκαλούντος σε σχέση με το επίμαχο περιστατικό. Ενώπιον του εν λόγω Υπηρεσιακού Συμβουλίου, ο εκκαλών υπέβαλε το από 5.11.2012 απολογητικό υπόμνημα, με το οποίο προέβαλε, μεταξύ άλλων, τα εξής: α) Όσον αφορά το ποσό των 5.355,00 ευρώ, που προοριζόταν για την πληρωμή λογαριασμών του Ο.Τ.Ε., τα οικεία χρηματικά εντάλματα εκδόθηκαν στις 16.1.2009 και συνεπώς ήταν πληρωτέα από την ημερομηνία αυτή και μετά, πλην όμως η πληρωμή τους δεν κατέστη δυνατή ούτε την ανωτέρω ημερομηνία, ούτε την επόμενη εβδομάδα, ήτοι από τη Δευτέρα 19.1.2009 έως την Παρασκευή 23.1.2009, διότι στο υποκατάστημα πραγματοποιείτο καθημερινή εκπαίδευση για τη χρήση του συστήματος μηχανογράφησης, με συνέπεια ο ίδιος να μην είναι σε θέση να απουσιάσει από την υπηρεσία του. Επιπλέον, οι πληρωμές αυτές δεν μπορούσαν να γίνουν από τον κλητήρα που διέθετε το υποκατάστημα, διότι υπήρχαν διαφορές στα ποσά σε σχέση με προηγούμενους λογαριασμούς, με συνέπεια να πρέπει να επιληφθεί της πληρωμής ο ίδιος προσωπικά, σύμφωνα, άλλωστε, και με την πάγια τακτική που ακολουθείτο. β) Όσον αφορά, περαιτέρω, το ποσό των 456,45 ευρώ, που προοριζόταν για την πληρωμή του προμηθευτή ..., αυτός, μολονότι είχε ειδοποιηθεί επανειλημμένα, καθυστέρωσε να προσέλθει για να εισπράξει την αμοιβή του, λόγω της απόστασης του υποκαταστήματος από την έδρα της επιχείρησής του στη ..., με συνέπεια τα χρήματα να παραμένουν επί μακρόν στο υποκατάστημα. γ) Τα ανωτέρω ίσχυαν επίσης και όσον αφορά την πληρωμή των υπερωριών των ιατρών του Ι.Κ.Α., οι οποίοι, παρά τις επίμονες οχλήσεις του, δεν είχαν προσέλθει για να εισπράξουν τις αμοιβές τους. Όσον αφορά, περαιτέρω, τους λόγους της μη κατάθεσης των προαναφερόμενων

Απόφαση 0718/2020

χρηματικών ποσών στην τράπεζα, ο εκκαλών επικαλέστηκε επίσης, εκτός από τις συνεχείς εκπαιδεύσεις, στις οποίες υποβαλλόταν (για το σύστημα μηχανοργάνωσης από 8.12.2008 έως 12.12.2008 και από 17.1.2009 έως 23.1.2009), την έλλειψη προσωπικού, λόγω παρακολούθησης των ιδίων ως άνω σεμιναρίων και από άλλους υπαλλήλους του ταμείου, ήτοι την υποταμία ... και την προϊσταμένη ... και τον φόρτο εργασίας πριν από το επίμαχο συμβάν, λόγω των ανωτέρω σεμιναρίων, καθώς και της πληρωμής του δωρόσημου στους οικοδόμους. Τελικώς, με την .../29.11.2012 απόφαση του Α΄ Υπηρεσιακού Συμβουλίου Υπαλλήλων του Ι.Κ.Α. – Ε.Τ.Α.Μ. (36^η Συνεδρίαση) επιβλήθηκε στον εκκαλούντα η πειθαρχική ποινή της στέρησης αποδοχών δύο μηνών, καθώς, μεταξύ άλλων, κρίθηκε ότι αυτός ενήργησε καθ' υπέρβαση της .../13.5.2008 απόφασης της Διευθύντριας του Υποκαταστήματος, σύμφωνα με την οποία το ποσό που έπρεπε να παραμένει στο χρηματοκιβώτιο δεν επιτρεπόταν να υπερβαίνει τα 6.000 ευρώ. Επιπλέον, λαμβανομένου υπ' όψιν του γεγονότος ότι το χρηματικό ποσό των 9.620,29 ευρώ προοριζόταν για την εξόφληση χρηματικών ενταλμάτων που μπορούσαν να έχουν εξοφληθεί, κατά περίπτωση, από τις 27.10.2008, 12.11.2008, 1.12.2008 30.12.2008 και 16.1.2009, κρίθηκε ότι η μη πληρωμή των δικαιούχων των οικείων χρηματικών ενταλμάτων εντός εύλογου χρονικού διαστήματος από την παρέλευση των ανωτέρω ημερομηνιών, ώστε να μην παραμένει το ποσό αυτό στο υποκατάστημα και περαιτέρω η τοποθέτησή του εντός φακέλων στην ψευδοροφή του ταμείου, δεν δικαιολογείται από την πολυετή εμπειρία του εκκαλούντος, ως ταμία.

Απόφαση 0718/2020

Ε. Το Β' Κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου με την .../2014 πράξη του έκρινε ότι ο εκκαλών δεν ευθυνόταν για την απώλεια του ποσού των 2.436,39 ευρώ, το οποίο φυλασσόταν στο χρηματοκιβώτιο του υποκαταστήματος, καθώς είχε λάβει τα αναγκαία μέτρα για την ασφαλή φύλαξή του, τοποθετώντας το στον κατάλληλο και ασφαλισμένο χώρο, επιπροσθέτως, δε, διότι το ποσό αυτό δεν υπερέβαινε το ορισθέν με την απόφαση της διευθύντριας όριο των 6.000 ευρώ. Αντιθέτως, όμως, έκρινε ότι δεν συνέτρεχε νόμιμος λόγος απαλλαγής του εκκαλούντος για την απώλεια του ποσού των 9.620,29 ευρώ, το οποίο αυτοβούλως τοποθέτησε εντός φακέλων, μαζί με χρηματικά εντάλματα, στην ψευδοροφή του χώρου του ταμείου, χωρίς να ενημερώσει τη διευθύντριά του (η οποία αγνοούσε ακόμη και την ύπαρξη των εκκρεμοτήτων για τις οποίες υπήρχε στην κατοχή του το ως άνω ποσό) και να λάβει οδηγίες από αυτή ή να δώσει το σχετικό ποσό στον κλητήρα της υπηρεσίας, ο οποίος την τελευταία εργάσιμη ημέρα πριν από το συμβάν, στις 23.1.2009, μετέβη στην τράπεζα για να καταθέσει επιταγές και χρήματα. Κατόπιν τούτου, για την αποκατάσταση του ανωτέρω ελλείμματος συνετάγη από την αρμόδια 9^η Υπηρεσία Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου το .../2014 (υπ' αρ. πρωτ. .../.../14.8.2014) Φύλλο Μεταβολών και Ελλείψεων (Φ.Μ.Ε.), το οποίο κοινοποιήθηκε στον εκκαλούντα στις 9.1.2015 (βλ. σχ. το από 9.1.2015 αποδεικτικό επίδοσης της υπαλλήλου του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ., ...), αλλά δεν εκτελέστηκε, με συνέπεια να επακολουθήσει η έκδοση της προσβαλλομένης πράξης, με την οποία καταλογίστηκε ο εκκαλών με το ποσό των 9.620,29 ευρώ, πλέον προσαυξήσεων και τόκων συνολικού ποσού

Απόφαση 0718/2020

8.366,76 ευρώ (6.445,59 ευρώ για προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής και 1.921,17 ευρώ για τόκους).

IV. Με την υπό κρίση έφεση, όπως οι λόγοι της αναπτύσσονται με το από 26.4.2018 νομίμως κατατεθέν υπόμνημα, ο εκκαλών στρέφεται κατά της ανωτέρω καταλογιστικής πράξης, προβάλλοντας ότι δεν είναι νόμιμος ο καταλογισμός του με το ποσό του δημιουργηθέντος ελλείμματος. Ειδικότερα, ο εκκαλών προβάλλει ότι ενήργησε με άκρα επιμέλεια για την ασφαλή φύλαξη του χρηματικού ποσού που παρέμενε στο υποκατάστημα, η οποία φαίνεται από το γεγονός ότι μερίμνησε για τη φύλαξη αυτού σε δύο διαφορετικά σημεία (χρηματοκιβώτιο και ψευδοροφή), ώστε, σε περίπτωση παραβίασης του χρηματοκιβωτίου, αφενός μεν να μην αφαιρεθεί από αυτό το σύνολο των χρημάτων, αφετέρου δε, να μην κινηθούν υποψίες ότι υπάρχει και άλλο χρηματικό ποσό κρυμμένο σε κάποιο άλλο σημείο. Η ανακάλυψη δε, από τους διαρρήκτες της «κρύπτης» που υπήρχε στην ψευδοροφή, οφείλεται στο τυχαίο γεγονός ότι κρεμόταν από αυτήν κάποιο καλώδιο, το οποίο δεν ήταν συνδεδεμένο, πλην όμως το γεγονός αυτό δεν δύναται να επιβαρύνει τη δική του ευθύνη. Περαιτέρω, ο εκκαλών προβάλλει ότι στην απώλεια του καταλογισθέντος χρηματικού ποσού συνέβαλαν πολλές περιστάσεις, για τις οποίες ο ίδιος δεν φέρει ευθύνη, και συγκεκριμένα: α) το υποκατάστημα στεγαζόταν σε ερημική περιοχή, εξ αυτού δε του λόγου είχαν σημειωθεί διαρρήξεις και στο παρελθόν, β) οι δράστες ήταν πλήρως εξοπλισμένοι, αφού ήταν εφοδιασμένοι μέχρι και με ηλεκτροκίνητο τροχό για την κοπή σιδήρων, γ) η αστυνομία δεν κατέφθασε στο υποκατάστημα αμέσως μόλις ειδοποιήθηκε από

Απόφαση 0718/2020

την υποταμία, δηλαδή αμέσως μόλις ενεργοποιήθηκε ο συναγερμός και η τελευταία δέχθηκε κλήση στο κινητό της τηλέφωνο, αλλά σε χρονικό διάστημα άνω της μίας ώρας, με συνέπεια οι διαρρήκτες να συνεχίσουν ανενόχλητοι την εγκληματική τους δράση και δ) η διευθύντρια του υποκαταστήματος, μολονότι ειδοποιήθηκε αμέσως για την ενεργοποίηση του συναγερμού, εντούτοις δεν προέβη σε οποιαδήποτε ενέργεια. Επίσης, ο εκκαλών ισχυρίζεται ότι η διευθύντρια του υποκαταστήματος τελούσε σε γνώση του γεγονότος ότι την Παρασκευή, 23 Ιανουαρίου 2009, που ήταν και η τελευταία εργάσιμη ημέρα πριν από τη διάρρηξη, είχε παραμείνει εντός του υποκαταστήματος το χρηματικό ποσό των 12.056,68 ευρώ συνολικά, ήτοι ποσό που υπερέβαινε το τεθέν από την ίδια όριο των 6.000 ευρώ. Ειδικότερα, κατά τους ισχυρισμούς του εκκαλούντος, η διευθύντρια γνώριζε ότι κατά το κλείσιμο του ταμείου την ανωτέρω ημερομηνία, δεν υπήρχε ούτε έλλειμμα, ούτε πλεόνασμα, καθώς και ότι ποσό 12.056,68 ευρώ συνολικά, δεν παραδόθηκε για μεταφορά στην Τράπεζα, αλλά παρέμεινε εντός του υποκαταστήματος. Περαιτέρω, ο εκκαλών προβάλλει ότι η προβλεπόμενη (άρθρο 249 ΑΚ) εικοσαετής παραγραφή, στην οποία υπόκειται η αξίωση του Δημοσίου και των ν.π.δ.δ. να επιδιώξουν την αναπλήρωση δημιουργηθέντος ελλείμματος, είναι αντισυνταγματική, καθώς αντίκειται στις αρχές της προστατευόμενης εμπιστοσύνης του διοικουμένου και της αναλογικότητας, καθώς και στη διάταξη του άρθρου 25 παρ. 3 του Συντάγματος που απαγορεύει την καταχρηστική άσκηση δικαιώματος. Στην προκειμένη δε περίπτωση, ο χρόνος που μεσολάβησε, σύμφωνα με τον εκκαλούντα, από τη δημιουργία του ελλείμματος (25.1.2009) μέχρι τον χρόνο έκδοσης της

Απόφαση 0718/2020

προσβαλλόμενης πράξης (26.4.2017) υπερβαίνει τα εύλογα όρια, με συνέπεια, καθ' όλο αυτό το χρονικό διάστημα, να δημιουργηθεί σε αυτόν ευλόγως η πεποίθηση ότι δεν θα επακολουθούσε έκδοση καταλογιστικής πράξης εις βάρος του. Σε κάθε, δε, περίπτωση, ο εκκαλών, επικουρικώς, και για τον περιορισμό της ευθύνης του προβάλλει τα εξής: α) δοθέντος ότι το χρηματικό ποσό που μπορούσε να παραμείνει εντός του υποκαταστήματος, σύμφωνα με την οικεία απόφαση της διευθύντριας αυτού, ανερχόταν στα 6.000 ευρώ, η ευθύνη του πρέπει να περιοριστεί στο ποσό των 6.056,68 ευρώ, ήτοι στο ποσό που απομένει μετά την αφαίρεση ποσού 6.000 ευρώ από το συνολικώς απολεσθέν ποσό των 12.056,68 ευρώ (12.056,68 ευρώ – 6.000 ευρώ = 6.056,68 ευρώ). Κατόπιν τούτου, πέραν του ποσού των 2.436,39 ευρώ, για το οποίο έχει ήδη απαλλαγεί από την ευθύνη του ως υπόλογος, με την προμνησθείσα .../2014 πράξη του Β' Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, προβάλλει ότι θα πρέπει να απαλλαγεί και για επιπλέον ποσό ύψους 3.563,61 ευρώ (2.436,39 ευρώ + 3.563,61 ευρώ = 6.000 ευρώ), β) δοθέντος ότι με την .../2014 πράξη του Β' Κλιμακίου, η αμέλεια του για την απώλεια του ποσού των 9.620,29 ευρώ, έχει χαρακτηριστεί ως ελαφρά συγκεκριμένη, μη νομίμως καταλογίστηκε με την προσβαλλόμενη πράξη με προσαυξήσεις και τόκους, γ) δοθέντος ότι η ευθύνη του κατά το Κλιμάκιο περιορίζεται σε ελαφρά αμέλεια, συντρέχει νόμιμος λόγος απαλλαγής από τον καταλογισμό ή περιορισμού του στο 1/10 του καταλογισθέντος κεφαλαίου, χωρίς προσαυξήσεις και τόκους και δ) η επιβάρυνση του καταλογισθέντος ποσού με προσαυξήσεις και τόκους, που υπολογίζονται από τον χρόνο δημιουργίας του

Απόφαση 0718/2020

ελλείματος μέχρι και την έκδοση της προσβαλλόμενης καταλογιστικής πράξης, αντίκειται στην αρχή της προστατευόμενης εμπιστοσύνης του διοικουμένου.

V. Με τα δεδομένα αυτά και σύμφωνα με όσα έγιναν προηγουμένως δεκτά, το Τμήμα κρίνει ότι ο εκκαλών, ο οποίος έφερε κατά τον κρίσιμο χρόνο την ιδιότητα του υπολόγου, ευθύνεται για τη πρόκληση του επίμαχου ελλείματος, καθόσον δεν επέδειξε την απαιτούμενη επιμέλεια και προσοχή κατά την εκτέλεση των υπηρεσιακών του καθηκόντων, ως ταμίας. Ειδικότερα, η, υπό τις ανωτέρω περιστάσεις, παρακράτηση του ποσού των 9.620,29 ευρώ αυτοβούλως στην ψευδοροφή του χώρου του ταμείου, ενώ μάλιστα μεσολαβούσε και Σαββατοκύριακο, δεν συνάδει με τη συμπεριφορά του μέσου συνετού ταμία. Το συγκεκριμένο ποσό είχε αποσπαστεί από τη λοιπή διαχείριση και δεν εξυπηρετούσε τις ανάγκες των ημερησίων συναλλαγών του ταμείου, αλλά ήταν φυλαγμένο στην ψευδοροφή σε φακέλους μαζί με τα αντίστοιχα εγκριθέντα χρηματικά εντάλματα και προορισμένο για καταβολή στους συγκεκριμένους δικαιούχους αυτών, η οποία έπρεπε να έχει διενεργηθεί χωρίς καθυστερήσεις, άλλως το σχετικό ποσό όφειλε να έχει κατατεθεί στην τράπεζα, είτε από τον ίδιο τον εκκαλούντα ή τον κλητήρα της υπηρεσίας, ο οποίος μάλιστα την τελευταία εργάσιμη ημέρα πριν από το συμβάν, στις 23.1.2009, μετέβη, με μία ακόμη υπάλληλο, στην τράπεζα για να καταθέσει επιταγές και χρήματα. Και τούτο ανεξαρτήτως του ότι το ποσό αυτό αυτοτελώς αλλά και συναθροιζόμενο με το ποσό των 2.436,39 ευρώ, που φυλασσόταν εντός του χρηματοκιβωτίου, υπερέβαινε κατά πολύ το ορισθέν με την .../13.5.2008 απόφαση της διευθύντριας του υποκαταστήματος ανώτατο χρηματικό ποσό των

Απόφαση 0718/2020

6.000 ευρώ, που μπορούσε να παραμένει στο ταμείο στο τέλος κάθε ημερήσιας συναλλαγής, για την εξυπηρέτηση των αναγκών της υπηρεσίας, χωρίς μάλιστα να επιβεβαιώνεται ο ισχυρισμός του εκκαλούντος ότι το μεσημέρι της Παρασκευής 23.1.2009, η διευθύντρια του υποκαταστήματος γνώριζε τη διατήρηση ποσού 12.056,68 ευρώ εντός του χώρου του ταμείου και ότι είχε συναινέσει στην παραμονή του ποσού αυτού εντός του υποκαταστήματος. Αντίθετα, ο εκκαλών γνώριζε ότι το υποκατάστημα βρισκόταν σε ερημική τοποθεσία και ότι η έλλειψη φύλαξης αυτού, καθώς και τα ελλιπή μέσα προστασίας του (χωροθέτηση του ταμείου στο ισόγειο, δίπλα σε παράθυρο, τοποθέτηση του «ΠΥΛΑΡ» με τα καλώδια του Ο.Τ.Ε. και του συναγερμού στον προαύλειο χώρο του κτιρίου, σε κοινή θέα κ.λπ.), καθιστούσαν ευχερή την απενεργοποίηση του συστήματος συναγερμού και την παραβίαση του χώρου του ταμείου. Άλλωστε, ανάλογο περιστατικό είχε ήδη λάβει χώρα έξι μήνες πριν, ήτοι στις 30.6.2008, ο ίδιος δε ο εκκαλών, γνωρίζοντας τον αυξημένο κίνδυνο διάρρηξης που υπήρχε, με το μεταγενέστερο αυτής, .../.../27.1.2009 έγγραφό του προς τη διευθύντρια του υποκαταστήματος, αναφέρει ότι είχε τοποθετήσει τους φακέλους με τα χρηματικά εντάλματα και το χρηματικό ποσό των 9.620,29 ευρώ στην ψευδοροφή του κτιρίου «φοβούμενος την επανάληψη του περιστατικού της προηγούμενης διάρρηξης». Περαιτέρω, δοθέντος ότι το μεσημέρι της Παρασκευής 23.1.2009, ήτοι της τελευταίας εργάσιμης ημέρας πριν από τη διάρρηξη, διενεργήθηκε αποστολή χρημάτων στην ... Τράπεζα με δύο υπαλλήλους του υποκαταστήματος, ο εκκαλών είχε τη δυνατότητα να παραδώσει το επίμαχο χρηματικό ποσό για κατάθεση στην τράπεζα, πλην όμως

Απόφαση 0718/2020

δεν το έπραξε, εκτιμώντας εσφαλμένα ότι η τοποθέτησή του στην ψευδοροφή αποτελούσε επαρκές μέτρο για την ασφαλή φύλαξή του. Η κατά τα ανωτέρω αμελής συμπεριφορά του εκκαλούντος συνέβαλε καθοριστικά στην απώλεια του χρηματικού ποσού των 9.620,29 ευρώ, με συνέπεια να υφίσταται αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της συμπεριφοράς αυτής και της δημιουργίας του ισόποσου ελλείμματος. Εντούτοις, το Τμήμα, λαμβάνοντας υπ' όψιν τις λοιπές περιστάσεις υπό τις οποίες ενήργησε ο εκκαλών και συγκεκριμένα ότι: α) ο ίδιος καθ' όλη τη διάρκεια της εβδομάδας που προηγήθηκε του επίμαχου συμβάντος, ήτοι από τη Δευτέρα 19.1.2009 έως την Παρασκευή 23.1.2009, είχε μεγάλο φόρτο εργασίας, λόγω της παρακολούθησης σεμιναρίου σχετικά με τη μηχανοργάνωση, παράλληλα με την άσκηση των καθηκόντων του, με συνέπεια να μην υπάρχει ευχέρεια απουσίας από την υπηρεσία του, εξ αυτού δε του λόγου δεν μπόρεσε να πραγματοποιήσει την πληρωμή των λογαριασμών του Ο.Τ.Ε., ποσού 5.355 ευρώ (που ήταν και το μεγαλύτερο ποσό από τις πληρωμές που έπρεπε να διενεργήσει), εξοφλώντας τα σχετικά χρηματικά εντάλματα που εκδόθηκαν στις 16.1.2009, την εν λόγω δε πληρωμή ήθελε να πραγματοποιήσει ο ίδιος προσωπικά, λόγω της ύπαρξης κάποιων διαφορών από προηγούμενους λογαριασμούς Ο.Τ.Ε., β) είχε προβεί σε οχλήσεις προς τον προμηθευτή ... να προσέλθει για να εισπράξει την αμοιβή του, όμως εκείνος, λόγω της απόστασης του υποκαταστήματος από τη ..., όπου βρισκόταν η έδρα του, αμελούσε να το πράξει, το ίδιο δε, συνέβαινε και με τους γιατρούς του Ι.Κ.Α., στους οποίους οφειλόταν ποσό 3.808,84 ευρώ για υπερωρίες και γ) κατά διαστήματα υπήρχε ιδιαίτερος φόρτος εργασίας για διάφορους υπηρεσιακούς λόγους

Απόφαση 0718/2020

(παρακολούθηση σεμιναρίων από τον ίδιο, αλλά και από άλλους υπαλλήλους του ταμείου, οι οποίοι απουσίαζαν, πολλές φορές μάλιστα εκ περιτροπής, πληρωμή δωρόσημου στους οικοδόμους), με συνέπεια ο ίδιος να μην έχει ευκαιρήσει να προβεί σε τραπεζική κατάθεση των ανωτέρω χρηματικών ποσών, κρίνει ότι η υπαιτιότητα του εκκαλούντος δεν εξικνείται έως του βαθμού της βαριάς αμέλειας. Ως εκ τούτου, είναι νόμιμος ο καταλογισμός του μόνο με το ποσό των 9.620,29 ευρώ και όχι με το ποσό των προσαυξήσεων και τόκων, συνολικού ύψους 8.366,76 ευρώ. Αλυσιτελώς, εξάλλου, προβάλλεται από τον εκκαλούντα ότι στην απώλεια του ανωτέρω χρηματικού ποσού των 9.620,29 ευρώ συνέβαλαν περιστάσεις για τις οποίες ο ίδιος δεν έχει ευθύνη, όπως είναι η στέγαση του υποκαταστήματος σε ερημική περιοχή, το ότι οι δράστες ήταν πλήρως εξοπλισμένοι, αφού ήταν εφοδιασμένοι μέχρι και με ηλεκτροκίνητο τροχό για την κοπή σιδήρων, το ότι η αστυνομία δεν κατέφθασε στο υποκατάστημα αμέσως μόλις ειδοποιήθηκε, ώστε να συλλάβει εγκαίρως τους δράστες, καθώς και το ότι η διευθύντρια του υποκαταστήματος δεν πήγε στο υποκατάστημα αμέσως μόλις πληροφορήθηκε την παραβίασή του. Τούτο δε, διότι, οι ανωτέρω περιστάσεις δεν διακόπτουν τον αιτιώδη σύνδεσμο μεταξύ της αμελούς συμπεριφοράς του εκκαλούντος και της απώλειας του επίμαχου χρηματικού ποσού, ορισμένες δε εξ αυτών των περιστάσεων, όπως η ερημική τοποθεσία που βρισκόταν το υποκατάστημα και ο τρόπος δράσης των διαρρηκτών, ο οποίος αρκετά συνήθης και αναμενόμενος, επιτείνουν την ευθύνη του εκκαλούντος για τη δημιουργία του ελλείμματος, αφού όφειλαν να τον καταστήσουν περισσότερο προσεκτικό. Περαιτέρω, αλυσιτελώς προβάλλεται ότι

Απόφαση 0718/2020

οι εφαρμοστέες κατά τον κρίσιμο εν προκειμένω χρόνο διατάξεις του άρθρου 249 του ΑΚ, βάσει των οποίων η αξίωση του Δημοσίου και των ν.π.δ.δ. να αξιώσουν την αποκατάσταση του δημιουργηθέντος ελλείμματος υπέκειτο σε εικοσαετή παραγραφή, αντίκεινται στη συνταγματικώς προστατευόμενη αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικουμένου και στην αρχή της αναλογικότητας. Τούτο δε, διότι στην προκειμένη περίπτωση, από τη δημιουργία του ελλείμματος (25.1.2009) μέχρι την έκδοση της προσβαλλόμενης καταλογιστικής πράξης (26.4.2017) μεσολάβησε χρονικό διάστημα οκτώ ετών και τριών μηνών, με συνέπεια να παρέλκει η εξέταση του προβαλλομένου λόγου όσον αφορά την εικοσαετή προθεσμία παραγραφής. Περαιτέρω, το ανωτέρω χρονικό διάστημα από τη δημιουργία του ελλείμματος, το οποίο βρίσκεται εντός των ορίων ακόμα και της νέας δεκαετούς προθεσμίας παραγραφής, που θεσπίστηκε με τις διατάξεις του άρθρου 39 του ν. 4509/2017 (Α' 20/22.12.2017), δεν υπερβαίνει το εύλογο όριο που επιβάλλεται από την αρχή της αναλογικότητας για την έκδοση καταλογιστικής πράξης σε βάρος των υποχρέων για την αποκατάσταση του ελλείμματος (βλ. σχ. και την αιτιολογική έκθεση επί του ανωτέρω άρθρου 39 του ν. 4509/2017), τα δε περί του αντιθέτου προβαλλόμενα με την κρινόμενη έφεση είναι απορριπτέα ως αβάσιμα. Επιπλέον, αβασίμως προβάλλεται από τον εκκαλούντα παραβίαση της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, υπό την ειδικότερη έννοια ότι, λόγω του χρονικού διαστήματος που μεσολάβησε από τη δημιουργία του ελλείμματος (25.1.2009) μέχρι τον χρόνο έκδοσης της προσβαλλόμενης πράξης (26.4.2017), δημιουργήθηκε σε αυτόν ευλόγως η πεποίθηση ότι δεν θα επακολουθούσε

Απόφαση 0718/2020

καταλογιστική πράξη σε βάρος του. Τούτο δε, κατ' αρχάς διότι, όσο η αξίωση του Δημοσίου ή του ν.π.δ.δ. να επιδιώξει την αποκατάσταση του δημιουργηθέντος ελλείμματος δεν έχει υποκύψει σε παραγραφή, δεν υφίσταται δικαιολογημένη εμπιστοσύνη του ευθυνομένου για τη δημιουργία του ελλείμματος υπολόγου ότι δεν θα επακολουθήσει καταλογισμός του. Πλέον αυτού όμως, στην προκειμένη περίπτωση, τυχόν πεποίθηση του εκκαλούντος ότι δεν θα επακολουθούσε καταλογισμός του για το έλλειμμα των 9.620,29 ευρώ, δεν παρίσταται δικαιολογημένη και για τον λόγο ότι, κατόπιν τήρησης της σχετικής διαδικασίας (διενέργεια ένορκης διοικητικής εξέτασης, λήψη μαρτυρικών καταθέσεων, συγκέντρωση εγγράφων), εκδόθηκε η προβλεπόμενη από τις οικείες διατάξεις, .../2014 πράξη του Β' Κλιμακίου, με την οποία κρίθηκε ότι δεν συνέτρεχε νόμιμος λόγος απαλλαγής του από την ευθύνη για το έλλειμμα αυτό, μετά δε και την έκδοση του .../2014 (υπ' αρ. πρωτ. .../.../14.8.2014) Φύλλου Μεταβολών και Ελλείψεων (Φ.Μ.Ε.), το οποίο κοινοποιήθηκε στον εκκαλούντα στις 9.1.2015, αλλά δεν εκτελέστηκε, ήταν αναμενόμενο ότι θα επακολουθούσε η έκδοση καταλογιστικής πράξης σε βάρος του. Περαιτέρω, αβασίμως προβάλλεται ότι ο καταλογισμός του στοιχειοθετεί καταχρηστική άσκηση δικαιώματος εκ μέρους της διοίκησης, καθόσον η επίμαχη καταλογιστική πράξη εκδόθηκε σύμφωνα με τις επιταγές του δημοσιολογιστικού δικαίου και κατά δεσμία αρμοδιότητα σε βάρος του εκκαλούντος, ως υποχρέου υπολόγου για την αποκατάσταση του ελλείμματος, ενώ παρίσταται, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, νομίμως και επαρκώς αιτιολογημένη (πρβλ. Ελ.Συν. Ι Τμ. 1239/2016, ΣτΕ 2850/2017). Αβασίμως, επίσης, προβάλλεται από τον

Απόφαση 0718/2020

εκκαλούντα επικουρικώς, ότι, σε κάθε περίπτωση, δοθέντος ότι το χρηματικό ποσό που μπορούσε να παραμείνει εντός του υποκαταστήματος, σύμφωνα με την οικεία απόφαση της διευθύντριας αυτού, ανερχόταν στα 6.000 ευρώ, ο σε βάρος του καταλογισμός πρέπει να περιοριστεί στο ποσό των 6.056,68 ευρώ, ήτοι στο ποσό που απομένει μετά την αφαίρεση ποσού 6.000 ευρώ από το συνολικώς απολεσθέν ποσό των 12.056,68 ευρώ. Τούτο διότι το επίμαχο ποσό των 9.620,29 ευρώ αφενός δεν εντασσόταν στο πλαίσιο της καθημερινής διαχειριστικής λειτουργίας του υποκαταστήματος προς εξυπηρέτηση των αναγκών των ημερήσιων συναλλαγών αυτού, αλλά είχε αποσπαστεί, τοποθετηθεί μαζί με τα αντίστοιχα χρηματικά εντάλματα σε φακέλους στην ψευδοροφή και προοριζόταν για την πληρωμή συγκεκριμένων δικαιούχων, στους οποίους έπρεπε να έχει καταβληθεί χωρίς καθυστέρηση, άλλως έπρεπε να έχει κατατεθεί στην τράπεζα, κατά τα προεκτεθέντα, αφετέρου η τοποθέτησή του στην ψευδοροφή δεν συνιστά τον προσήκοντα και ενδεδειγμένο τρόπο φύλαξής του. Τέλος, απορριπτέο ως αβάσιμο τυγχάνει και το αίτημα του εκκαλούντος για απαλλαγή του από τον επίμαχο καταλογισμό, άλλως για μείωση του καταλογισθέντος ποσού στο 1/10 αυτού, δοθέντος ότι δεν ερείδεται σε ειδική διάταξη νόμου, ενώ διατάξεις όπως αυτές των άρθρων 81 και 105 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, οι οποίες προβλέπουν τη δυνατότητα απαλλαγής του υπολόγου ή μείωσης του καταλογισθέντος ποσού σε περιπτώσεις καταλογισμών των αναφερομένων σε αυτές προσώπων [μελών των Επιτροπών Διαχείρισης των Ειδικών Λογαριασμών Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) των Α.Ε.Ι., Επιστημονικών Υπευθύνων έργων που διαχειρίζονται οι Ε.Λ.Κ.Ε., υπαλλήλων

Απόφαση 0718/2020

της οικονομικής διαχείρισης τούτων, αιρετών οργάνων Δήμων και Κοινοτήτων, υπαλλήλων της οικονομικής διαχείρισης αυτών, υπαλλήλων δημοτικών και κοινοτικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου κ.άλ.], δεν μπορούν να τύχουν εφαρμογής στην προκειμένη περίπτωση, καθώς, λόγω του εξαιρετικού χαρακτήρα τους είναι στενώς ερμηνευτέες, με συνέπεια να μην είναι δυνατή η επεκτατική ερμηνεία τους ή η αναλογική εφαρμογή τους (βλ. Ελ.Συν. Ολ. 1776/2018, 5245/2015, IV Τμ. 831-834/2017, 564-566/2016). Σε κάθε δε περίπτωση δεν τίθεται εν προκειμένω ούτε ζήτημα παραβίασης της αρχής της αναλογικότητας, ενόψει της φύσης του ελλείμματος ως ουσιαστικού και των προεκτεθεισών συνθηκών πρόκλησής του.

VI. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή η υπό κρίση έφεση, να μεταρρυθμιστεί η προσβαλλόμενη πράξη και να περιοριστεί το καταλογισθέν σε βάρος του εκκαλούντος ποσό σε εννέα χιλιάδες εξακόσια είκοσι ευρώ και είκοσι εννέα λεπτά (9.620,29 ευρώ), λόγω της απαλλαγής του από τις επιβληθείσες σε βάρος του προσαυξήσεις και τόκους, συνολικού ποσού 8.366,76 ευρώ. Τέλος, πρέπει να διαταχθεί η απόδοση στον εκκαλούντα του κατατεθέντος παραβόλου (άρθρο 73 του ν. 4129/2013) και να συμψηφιστούν τα δικαστικά έξοδα μεταξύ των διαδίκων (άρθρο 275 παρ. 1 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, κυρωθέντος με το άρθρο πρώτο του ν. 2717/1999, Α' 97, αναλόγως εφαρμοζομένου βάσει του άρθρου 123 του π.δ/τος 1225/1981, όπως αυτό ισχύει μετά την τροποποίησή του με το άρθρο 12 παρ. 2 του ν. 3472/2006, Α' 135).

Για τους λόγους αυτούς

Απόφαση 0718/2020

Δέχεται εν μέρει την έφεση.

Μεταρρυθμίζει την .../26.4.2017 πράξη του Επιτρόπου της 9^{ης} Υπηρεσίας Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Περιορίζει το καταλογισθέν σε βάρος του εκκαλούντος ποσό σε εννέα χιλιάδες εξακόσια είκοσι ευρώ και είκοσι εννέα λεπτά (9.620,29 ευρώ), απαλλάσσοντας αυτόν από τις επιβληθείσες σε βάρος του προσαυξήσεις και τόκους, συνολικού ποσού 8.366,76 ευρώ.

Διατάσσει την απόδοση στον εκκαλούντα του κατατεθέντος παραβόλου.

Συμψηφίζει τα δικαστικά έξοδα μεταξύ των διαδίκων.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στην Αθήνα, στις 11 Ιουνίου 2019.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΜΑΥΡΟΥΔΗ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΠΑΝΟΥΤΣΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΟΛΥΜΠΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριο του Δικαστηρίου στις 12 Μαΐου 2020.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΜΑΡΙΑ ΒΛΑΧΑΚΗ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΟΛΥΜΠΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ